

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไปของธนาคารกรุงไทย

ประวัติและความเป็นมา

ธนาคารกรุงไทย จำกัด เริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2509 โดยการควบกิจการของธนาคารเกษตร จำกัด และธนาคารมณฑล จำกัด ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มี รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่เข้าเป็นธนาคารเดียวกันตามนโยบายของรัฐบาล และได้ให้ชื่อใหม่ว่า "ธนาคารกรุงไทย จำกัด" ใช้สัญลักษณ์ "นกวาญักษ์" ซึ่งเป็นเครื่องหมายของกระทรวงการคลังเป็นสัญลักษณ์ประจำของธนาคารจนถึงปัจจุบัน

สำนักงานใหญ่แห่งแรก ตั้งอยู่ที่ถนนเยาวราช และมีสาขารวม 81 แห่ง มีพนักงาน 1,247 คน สินทรัพย์รวม 4,582.1 ล้านบาท เงินฝากรวม 4,442.2 ล้านบาท และมีทุนจดทะเบียน 105 ล้านบาท ปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ ถนนสุขุมวิท

เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2530 ธนาคารกรุงไทยได้รับโอนทรัพย์สินและหนี้สินของธนาคารสยาม จำกัด มาบริหารตามนโยบายของกระทรวงการคลังเนื่องจากการดำเนินธุรกิจของธนาคารสยามมีปัญหาหลายด้านที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้นทำให้เป็นภาระที่รัฐจะต้องจัดการให้ความช่วยเหลือและรัฐบาลมีนโยบายประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ของรัฐแห่งเดียว

ต่อมาเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2541 ธนาคารได้รับโอนกิจการบางส่วนโดยเฉพาะเงินฝากของธนาคารกรุงเทพ พาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) ตามแผนฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินของกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย (มาตรการ 14 สิงหาคม 2541) และกิจการทั้งหมดของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2541 ซึ่งผลจากการรับโอนกิจการดังกล่าวทำให้ธนาคารเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดสินทรัพย์มากเป็นอันดับสองและเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีเครือข่ายสาขามากที่สุด จำนวน 656 สาขา ประกอบด้วยสาขาในประเทศ จำนวน 646 สาขา และสาขาต่างประเทศจำนวน 10 สาขา

ธนาคารได้นำหุ้นเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2532 นับเป็นรัฐวิสาหกิจแห่งแรกที่นำหุ้นเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยได้เริ่มเปิดการ ซื้อ-ขายหุ้นของธนาคารในตลาดหลักทรัพย์ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2532 เป็นต้นมา และได้แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2537 โดยใช้ชื่อว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

ปัจจุบัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 ธนาคารมีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 219,969.12 ล้านบาท โดยมี การถือหุ้นรวมประกอบด้วย กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินถือหุ้นร้อยละ 87.23 Thailand Securities Depository Co., Ltd. For Depositor ถือหุ้นร้อยละ 3.38 กระทรวงการ คลังถือหุ้นร้อยละ 3.75 บริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์(ประเทศไทย) จำกัด เป็นผู้ฝากถือหุ้นร้อยละ 4.00 ธนาคารออมสินถือหุ้นร้อยละ 0.79 สำหรับที่เหลือเป็นผู้ถือหุ้นรายย่อย²

บทบาทของธนาคารกรุงไทยในฐานะธนาคารของรัฐ

จากการที่ธนาคารเป็นรัฐวิสาหกิจประกอบธุรกิจกิจการธนาคารพาณิชย์เพียงแห่งเดียว นอก จากต้องประกอบธุรกรรมตามปกติ เพื่อเป็นการหารายได้เช่นธนาคารพาณิชย์แห่งอื่นภายใต้ การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทยและพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังได้มีส่วนร่วมใน การสนองนโยบายของรัฐในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ในฐานะรัฐวิสาหกิจภายใต้การ ดูแลของกระทรวงการคลัง ทั้งในด้านตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศ คือ

1. การสนองนโยบายของทางการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมของธนาคาร

1.1 การอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องภาคเศรษฐกิจสำคัญ สินเชื่อสู่ชนบท สินเชื่อสู่ภูมิภาคของธนาคารที่ได้ดำเนินการสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดโดยทางการ และในสัดส่วน ที่สูงกว่าระบบธนาคารพาณิชย์

1.2 การทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับจังหวัด อำเภอ และชุมชน โดยมุ่งกระจายการบริการไม่ว่าจะเป็น การรับเงินออมจากประชาชน โอนเงินระหว่างจังหวัดและ ระหว่างประเทศ มีการกระจายสินเชื่อออกสู่ต่างจังหวัดมากขึ้น เพื่อมีส่วนร่วมในการเร่งสร้าง ความเจริญและลดช่องว่างระหว่างเมืองหลวงกับต่างจังหวัด อีกทั้งเป็นการระดมทรัพยากรจาก ท้องถิ่นกระจายกลับลงไปในพื้นที่ โดยจะเห็นจากการที่ธนาคารมีเครือข่ายมากเพื่อความสะดวก ในการใช้บริการทางการเงิน ดังตารางที่ 1

² รายงานคณะกรรมการและบุคคล ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543.

หน่วย : พันล้านบาท

พื้นที่บริการ	ธนาคารกรุงไทย(ก.ย.2542)				ธนาคารทั้งระบบ(ส.ค.2542)			
	เงินฝาก	สินเชื่อ	สาขา	%(สาขา)	เงินฝาก	สินเชื่อ	สาขา	%(สาขา)
กทม.	608.08	763.58	194.00	30.10	3,417.14	4,238.14	1,494.00	38.80
ต่างจังหวัด	267.01	272.64	452.00	69.90	1,307.41	1,016.45	2,358.00	61.20
รวม	875.09	10,369.22	646.00	100.00	4,724.55	5,254.59	3,852.00	100.00

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนการให้บริการของธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) กับธนาคารทั้งระบบ³

2. การให้ความร่วมมือในการเข้าช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในตลาดเงิน ได้แก่

2.1 วิกฤตการณ์สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง ในปี 2522 จากการหยุดดำเนินการของบริษัทราชาเงินทุน ในโครงการเสริมสภาพคล่องสถาบันการเงินเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนผู้ฝากเงิน โดยธนาคารพาณิชย์อื่นเป็นผู้มอบหมายให้ธนาคารกรุงไทยบริหารจัดการดำเนินการจนดีขึ้นและได้ขายคืนแก่ผู้บริหารเดิม

2.2 การรับโอนกิจการธนาคารสยามที่ถูกระงับกิจการในปี 2530 พร้อมทั้งสาขา 30 แห่ง พนักงาน 1,161 คน ตามนโยบายของทางการในการคงไว้ซึ่งธนาคารพาณิชย์ของรัฐเพียงแห่งเดียว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าผู้ฝากเงินรายย่อยในการใช้บริการทางการเงินได้ต่อเนื่อง

2.3 การกำหนดให้ธนาคารเข้าร่วมแก้ไขปัญหา การระงับการดำเนินการของสถาบันการเงิน จำนวน 42 แห่ง เมื่อปี 2540 ภายได้โครงการรับแลกเปลี่ยนตัวสถาบันการเงินที่ถูกระงับการดำเนินการจำนวน 42 แห่ง (คปต.42) โดยรัฐบาลค้ำประกันเงินฝากและเงินกู้ยืมของสถาบันการเงินภายใต้วิกฤตการณ์ลอยตัวของค่าเงินบาท เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นระบบสถาบันการเงินต้องประสบกับการถอนเงินออกจากระบบอย่างรุนแรงโดยกระทรวงการคลังได้กำหนดให้ธนาคารกรุงไทยเข้ามาช่วยในการรับแลกเปลี่ยนตัวของลูกค้าของสถาบันการเงินทั้ง 42 แห่ง โดยมีกำหนดชำระคืน ภายใน 6 เดือน ถึง 5 ปี ตามวงเงินตัวสัญญาใช้เงิน

2.4 การดำเนินการรับโอนกิจการธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรม จำกัด (มหาชน) บางส่วนเฉพาะหนี้ที่ดีและเงินฝาก เจ้าหนี้สามัญรายอื่น และกิจการธนาคารมหานคร

³ เอกสารชี้แจงสรุปกชชว ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน), 2542 . หน้า 5.

ทั้งหมด รวมถึงสาขาจำนวน 101 สาขา และพนักงานจำนวนประมาณ 3,600 คน ตามมาตรการฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน 14 สิงหาคม 2541

3. การให้ความร่วมมือในการเข้าช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในตลาดทุน ได้แก่

3.1 โครงการเสริมสร้างเสถียรภาพตลาดหลักทรัพย์ในปี 2535 ในวงเงิน 5,000 ล้านบาท ซึ่งได้ดำเนินการไประยะหนึ่งและใช้เงินลงทุนผ่านโครงการดังกล่าว 1,000 ล้านบาท ตลาดก็กลับคืนสู่สภาพปกติ

3.2 โครงการเสริมสภาพคล่องตลาดหลักทรัพย์(คสค.) ในปี 2538 อันมีเหตุจากวิกฤตการณ์ Margin Loan ทำให้ตลาดอยู่ในภาวะชงเซากระทรวงการคลังจึงกำหนดให้ธนาคารกรุงไทยปล่อยกู้จากวงเงินที่ทางการจัดหาให้ 4,000 ล้านบาท และต่อมาได้เกิดปัญหาเป็นภาระแก่ธนาคารจากนโยบายการระงับการดำเนินการกิจการสถาบันการเงิน 56 แห่ง

3.3 การได้รับมอบหมายจากสมาชิกสมาคมธนาคารไทยให้เป็น ผู้บริหารเงินกองทุน ที่ทางการมีนโยบายจัดตั้งกองทุน 5,000 ล้านบาท และ 50,000 ล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยความร่วมมือจากธนาคารสมาชิกทุกแห่งตามสัดส่วนเงินฝาก

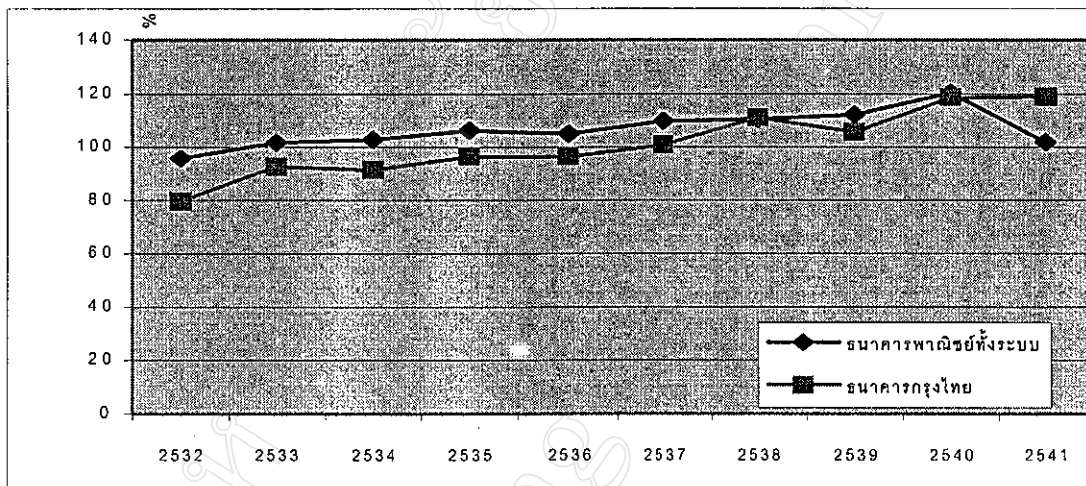
กล่าวได้ว่าการที่ธนาคารกรุงไทยมีทางการเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ จึงมีสถานะเป็น รัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง นอกจากจะแสวงหากำไรเพื่อจ่ายเงินปันผลแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์เอกชนอื่นแล้ว ยังสนองตอบนโยบายและเป็นเครื่องมือของทางการในการดำเนินนโยบายทางการเงิน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ค่อนข้างอ่อนไหวต่อความรู้สึก ความเชื่อมั่นของประชาชน และนักลงทุนทั่วไป

ผลประกอบการของธนาคารในรอบ 10 ปี

นับตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา ธนาคารกรุงไทยมีผลประกอบการเป็นกำไรและเติบโตในอัตราที่สูงมาตลอด ตั้งแต่ 100 ล้านบาท จนถึง 15,000 ล้านบาท จนกระทั่งถึงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540 และ 2541 ผลประกอบการธนาคารมีผลขาดทุนถึง 40,000 ล้านบาท ซึ่งมีผลจากการต้องตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในจำนวนที่สูง เพื่อให้เพียงพอกับเกณฑ์การสำรองสินทรัพย์จัดชั้นที่เทียบเคียงมาตรฐานสากลที่ประกาศบังคับใช้ในปัจจุบัน การเติบโตของธนาคารในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่มีอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูงติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสรุปเป็นช่วงเวลา ได้ดังนี้

ช่วงก่อนเกิดภาวะวิกฤติ ตั้งแต่ปี 2531 - 2539

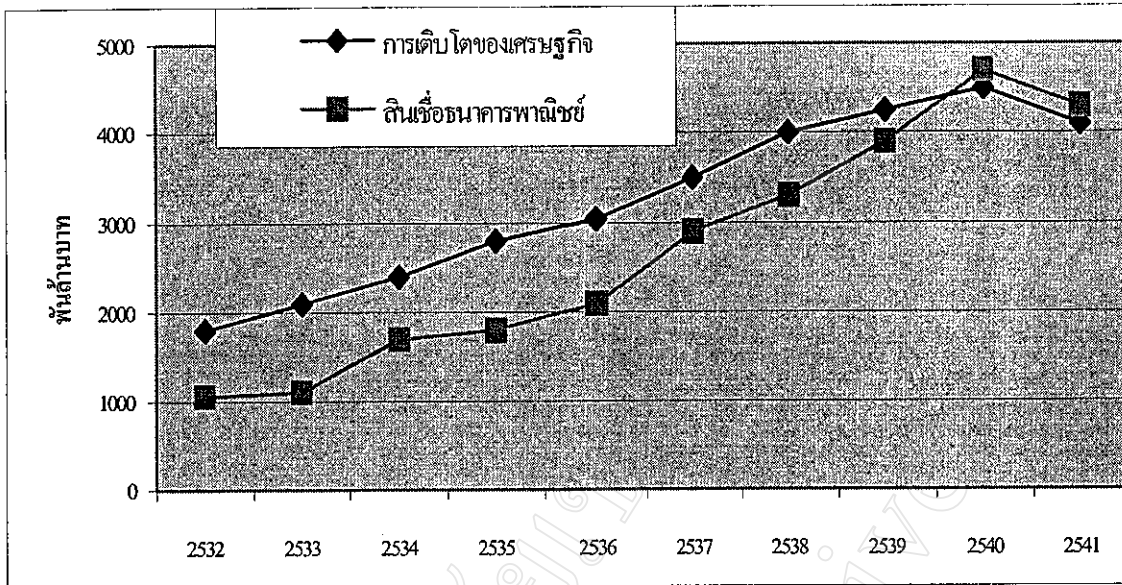
ตั้งแต่ปี 2531 - 2533 ในช่วงระยะเวลาที่ความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นแบบก้าวกระโดดอย่างรวดเร็ว โดยภาวะเศรษฐกิจไทยมีอัตราการขยายตัวสูงถึงระดับร้อยละ 11.2 - 13.3 แต่ในระยะแรกการประกอบธุรกิจของธนาคารยังคงเน้นการเป็นแหล่งระดมเงินออม สำหรับการเติบโตของสินเชื่ออยู่ในอัตราที่สูง และสอดคล้องกับระบบธนาคารพาณิชย์ สินเชื่อธนาคารส่วนใหญ่ทำรายได้ต่ำ เนื่องจากเป็นการปล่อยกู้ในระยะสั้นให้แก่สถาบันการเงิน เพื่อเป็นการบริหารสภาพคล่องในตลาดเงินระหว่างธนาคาร ในขณะที่เงินฝากมีอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ระดับสัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากอยู่ระหว่างร้อยละ 77 - 92 ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับระบบธนาคารพาณิชย์ที่มีสัดส่วนอยู่ในระดับ 94.4 - 102.00 การประกอบกิจการมีผลกำไรต่ำเพียงระดับ 136 - 1,025 ล้านบาท ดังกราฟรูปที่ 1

กราฟที่ 1 แสดงสินเชื่อของธนาคารกรุงไทยที่เพิ่มขึ้นตามธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ⁴

ตั้งแต่ปี 2534 - 2536 เศรษฐกิจยังพัฒนาต่อเนื่อง อัตราการขยายตัวยังอยู่ในระดับสูงร้อยละ 8.4 - 8.6 ในขณะที่การขยายตัวทางด้านสินเชื่อของธนาคารมีอัตราการเติบโต ร้อยละ 15 - 25 เปรียบเทียบระบบธนาคารมีอัตราการขยายตัวของสินเชื่อร้อยละ 18 - 22 ในช่วงระยะเวลานี้ ธนาคารมีการบริหารสัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากสูง จากระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา เป็นระดับร้อยละ 91.54 ถึง 96.64 แต่ยังคงต่ำกว่าระบบธนาคารที่อยู่ระหว่าง 102.9 - 106.3 ผลประกอบการธนาคารมีกำไรเพิ่มขึ้นเป็นตั้งแต่ 1,190 - 4,328 ล้านบาท ดังกราฟรูปที่ 2

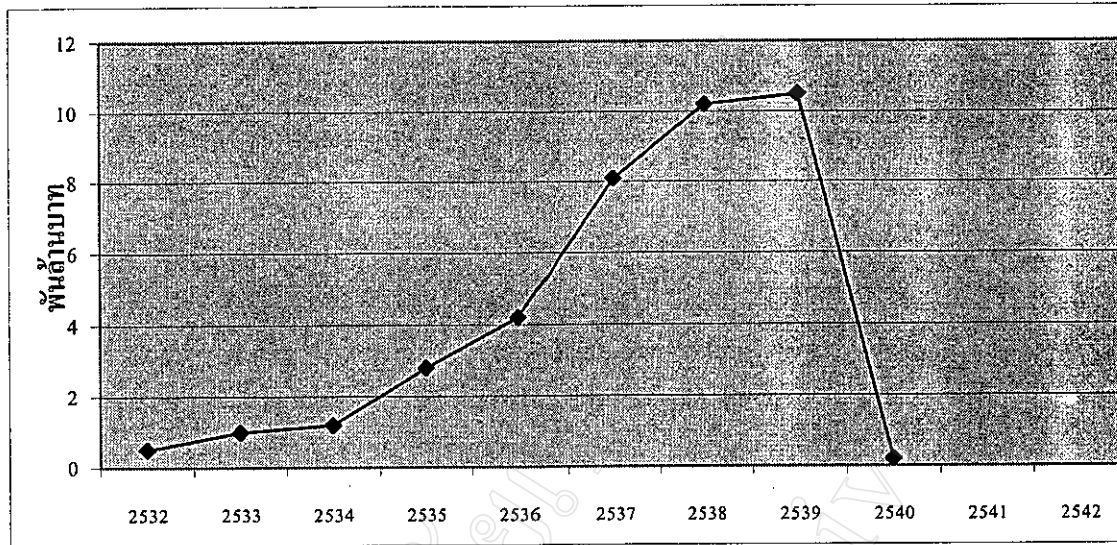
⁴ เรื่องเดียวกัน . หน้า 9.

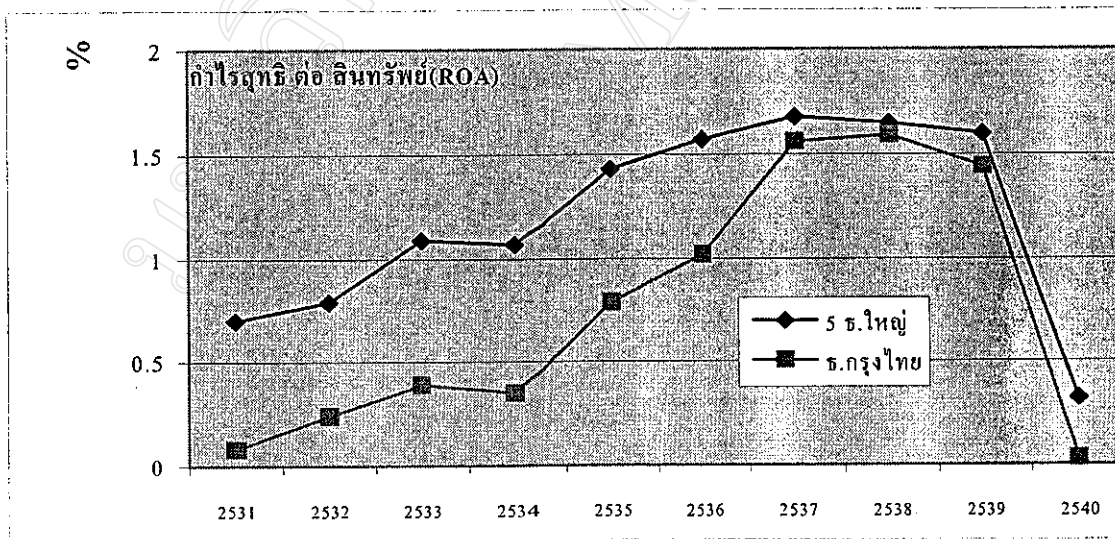
กราฟที่ 2 แสดงสัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก⁵

ตั้งแต่ปี 2537 - 2539 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวในอัตราที่น้อยลง เหลือเพียง 8.9 - 5.5 การขยายตัวทางด้านสินเชื่อของธนาคารมีแนวโน้มลดลง โดยมีอัตราที่สูงกว่าระบบในปี 2537 ที่ระดับร้อยละ 29.89 ในขณะที่ระบบธนาคารมีอัตราเพิ่มเพียง 21.22 ทั้งนี้เป็นไปตามสภาพการแข่งขันของธุรกิจ และอยู่ระหว่างช่วงเริ่มต้นของการขยายกิจการวิเทศธุรกิจที่สาขาธนาคารต่างประเทศร่วมเปิดกิจการแข่งซึ่งลูกค้า และธนาคารเริ่มมีนโยบายในการตอบสนองสินเชื่อสู่ภูมิภาคของทางการ โดยการแสวงหาลูกค้าชั้นดีในต่างจังหวัด เพื่อเป็นการเสริมสร้างฐานธุรกิจทางการแข่งขัน อันจะเป็นการปูพื้นฐานการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคอีกทางหนึ่ง สำหรับในปี 2538 - 2539 ธนาคารมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 19.27 และ 10.07 ซึ่งต่ำกว่าระบบที่มีการขยายตัวร้อยละ 20.24 และ 14.42 อย่างไรก็ตามการบริหารสินเชื่อต่อเงินฝากในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เริ่มมีอัตราส่วนสูงกว่า 100 เป็นที่ระดับ 101 - 111.1 ในขณะที่ระบบธนาคารมีสัดส่วนดังกล่าวอยู่ที่ร้อยละ 109.9 - 112.2 ทำให้ธนาคารมีผลประกอบการโตสูงขึ้นเป็น 8,151 ถึง 10,341 ล้านบาท และเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ 5 ธนาคารใหญ่ ธนาคารมีกำไรในช่วงที่ขยายตัวเช่นกัน ดังกราฟรูปที่ 3 และรูปที่ 4

⁵ เรื่องเดียวกัน . หน้า 10.

กราฟที่ 3 แสดงกำไรของธนาคารกรุงไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงวิกฤตเศรษฐกิจ⁶

กราฟที่ 4 แสดงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารกรุงไทย เทียบกับ 5 ธนาคารใหญ่⁷

⁶ เรื่องเดียวกัน . หน้า 11

⁷ เรื่องเดียวกัน . หน้า 11

ช่วงเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ 2540-2541

นับตั้งแต่การประกาศลอยตัวของค่าเงินบาทเมื่อกลางปี 2540 และดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยระดับสูง เพื่อเป็นการสกัดกั้นการไหลออกของเงินตราต่างประเทศ จนกระทั่งการแทรกแซงกิจการสถาบันการเงิน โดยการสั่งระงับการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและการประกาศกฎเกณฑ์การกำกับธนาคารพาณิชย์เข้าสู่มาตรฐานสากล ประกอบกับการหยุดชะงักของภาคการผลิตและการลงทุนของประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่ออัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ที่มีค่าติดลบในปี 2540 และ 2541 ที่ระดับร้อยละ -1.3 และ -9.4 การขยายตัวของสินเชื่อระบบธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มชะลอตัวลง ในขณะที่สัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากยังคงอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังคงต้องตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามเกณฑ์ประกาศใหม่ในจำนวนที่สูงมาก ทำให้ผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์ประสบผลขาดทุนในจำนวนที่สูงมาก ส่งผลกระทบต่อฐานเงินกองทุนไม่พอเพียง ธนาคารแต่ละแห่งจึงเร่งระดมเพิ่มทุนในจำนวนที่สูงอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนตั้งแต่การเปิดดำเนินกิจการ ในส่วนของธนาคารกรุงไทยก็ประสบกับปัญหาดังกล่าวเช่นกัน คือในปี 2540 มีกำไรเพียง 210 ล้านบาท และต้องตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญถึง 18,973 ล้านบาท และมีผลประกอบการขาดทุนในปี 2541 จำนวนกว่า 61,585 ล้านบาท ในขณะที่ต้องตั้งสำรองให้เพียงพอตามเกณฑ์ประมาณ 64,989 ล้านบาท⁸

สาเหตุของการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากธุรกิจส่วนใหญ่ต่างประสบปัญหาขาดทุนจากการดำเนินงาน ธนาคารกรุงไทยเป็นสถาบันการเงินอีกแห่งหนึ่งที่ถูกผลกระทบดังกล่าว จนเกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยมีสาเหตุที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ สืบเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่องมามากกว่า 10 ปี ปัจจัยที่สำคัญส่วนหนึ่งเป็นผลของการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตและเงินทุนจากประเทศพัฒนาแล้วไปสู่ประเทศกำลังพัฒนา รายได้ของประเทศกำลังพัฒนา อย่างประเทศไทย เพิ่มขึ้นสูงมากเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคอื่นของโลก การใช้จ่ายของประชาชนเป็นลักษณะฟุ่มเฟือย สภาพคล่องในตลาดเงินที่มีอย่างล้นเหลือ การเก็งกำไรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และที่ดิน

⁸ เรื่องเดียวกัน . หน้า 12.

มีการเก็งกำไรในตลาดหุ้น ตลอดจนการกู้ยืมเงินระยะสั้นของภาคเอกชนจากต่างประเทศ ในปริมาณสูง ทำให้เกิดการเก็งกำไรและการลงทุนเกินตัว แม้แต่สถาบันการเงินต่างประเทศได้มีการปล่อยกู้ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องให้กับธุรกิจในประเทศไทย จากผลดังกล่าวได้สร้างสมการเติบโตของเศรษฐกิจแบบไม่สมดุลเมื่อทิศทางของเศรษฐกิจโลกเริ่มเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นของสถาบันการเงินและนักลงทุนต่างประเทศต่อพื้นฐานเศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มสั่นคลอน จนเงินตราต่างประเทศไหลออก ได้ส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทที่อยู่ในอัตราคงที่มาเกือบตลอด จนกระทั่งรัฐบาลต้องประกาศลอยตัวของค่าเงินบาท ธุรกิจเอกชนที่กู้ยืมเงินจาก ต่างประเทศมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าตัว จนส่วนใหญ่ต้องถูกปิดกิจการ หรืออยู่ภายใต้การดูแลของทางการ เมื่อเศรษฐกิจหดตัวกำลังซื้อของประชาชนได้ลดต่ำลง การลงทุนชะงักงัน การค้าปลีก ค้าส่งที่เคยอาศัยระบบเครดิตต้องหันมาใช้ระบบเงินสด ธุรกิจปิดกิจการเป็นจำนวนมาก และการว่างงานที่เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง จากธุรกิจขนาดใหญ่สู่กิจการขนาดเล็กและ ลูกค้ารายย่อยที่ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับสถาบันการเงินจนทำให้ปริมาณ หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) จึงเพิ่มสูงขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การจัดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) หมายถึง สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือสินเชื่อที่ระงับการรับรู้รายได้ เพราะลูกหนี้ขาดการชำระต้นหรือ ดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป โดยนับเป็นรายบัญชีของลูกหนี้ ซึ่งต่างจากหนี้จัดชั้นซึ่งนับรวมทุกบัญชีของลูกหนี้ที่มีความเกี่ยวข้องกับหนี้ที่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) แม้ว่าบางบัญชียังเป็นลูกหนี้ที่ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยตามปกติอยู่ก็ตาม

ในอดีตธนาคารแห่งประเทศไทยมีเกณฑ์เกี่ยวกับการรับรู้รายได้ในการตั้งดอกเบี้ยค้างรับ และการจัดชั้นสินทรัพย์เพื่อการกันสำรองใน 3 ระดับคือ สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย และสินทรัพย์จัดชั้นสูญ ในส่วนของการรับรู้รายได้ขึ้นอยู่กับมูลค่าหลักประกันว่าคุ้มกับมูลหนี้หรือไม่ โดยมีการทยอยลดการรับรู้รายได้ดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาไม่เกิน 24 เดือน 18 เดือน 12 เดือน 6 เดือน ตามลำดับ ซึ่งมีผลต่อการจัดชั้นสินทรัพย์เพื่อที่กำหนดอัตราการกันสำรอง ทั้งนี้ อัตราการกันสำรองเพื่อสินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ มีอัตราทยอยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 75 และร้อยละ 100 จากปี 2536 จนถึงปี 2539

จนกระทั่งปัจจุบัน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้นำเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ การจัดชั้น และการสำรอง ประกาศบังคับใช้แก่สถาบันการเงินโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ ในช่วงจังหวะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยวิกฤต ซึ่งเกณฑ์รับรู้รายได้ดังกล่าวไม่คำนึงถึง

มูลค่าหลักประกัน แต่ใช้กำหนดระยะเวลาการค้างชำระของเงินหรือดอกเบี้ยของลูกหนี้เป็นสำคัญ โดยล่าสุดกำหนดระยะเวลาไว้ที่ 3 เดือน จากตารางต่อไปนี้

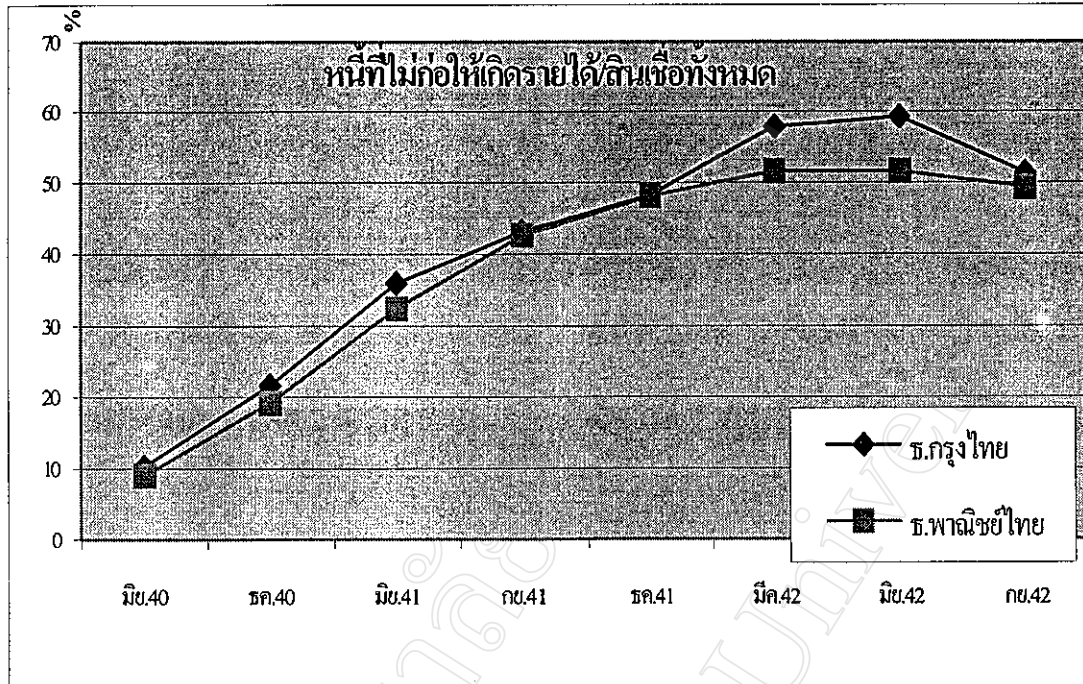
สินทรัพย์จัดชั้น	การจัดชั้นของธนาคารแห่งประเทศไทย	ระยะเวลาค้างชำระของเงินหรือดอกเบี้ย	% การกันเงินสำรอง
ปกติ	B1	ไม่เกิน 1 เดือน	1
กล่าวถึงพิเศษ	B2	เกินกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน	2
ต่ำกว่ามาตรฐาน	B3	เกินกว่า 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน	20
สงสัย	B4	เกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน	50
สงสัยจะสูญ	B5	เกินกว่า 12 เดือน	100

ตารางที่ 2 แสดง การจัดชั้นหนี้และการกันสำรองตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย⁹

3. ลูกหนี้ที่มีศักยภาพในการจ่ายชำระหนี้ แต่ไม่ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขการชำระ การไม่ยอมชำระหนี้และฉวยโอกาสเจรจาต่อรองกับธนาคารในการลดยอมหนี้ หรือผ่อนปรนเงื่อนไขอื่น เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด (Strategic NPL) โดยธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถดำเนินการเจรจาตกลงประนีประนอมได้

4. หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ของธนาคารกรุงไทย นับตั้งแต่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์รายงานตัวเลขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) หรือสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2540 ภาวะเศรษฐกิจเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤติจากการลอยตัวของค่าเงินบาท ตัวเลขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL)ของธนาคารไทยทั้งระบบเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9 ในเดือน มิถุนายน 2540 เป็นร้อยละ 35.9 ในเดือนมิถุนายน 2541 และสูงสุดที่ร้อยละ 51.6 ในเดือน มิถุนายน 2542 หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ของธนาคาร กรุงไทยมีการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับระบบธนาคารไทย โดยมีตัวเลขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ที่ร้อยละ 10.3 ร้อยละ 32.4 และร้อยละ 59.3 ในเดือนมิถุนายน 2540 2541 และ 2542 ตามลำดับ ดังกราฟรูปที่ 5

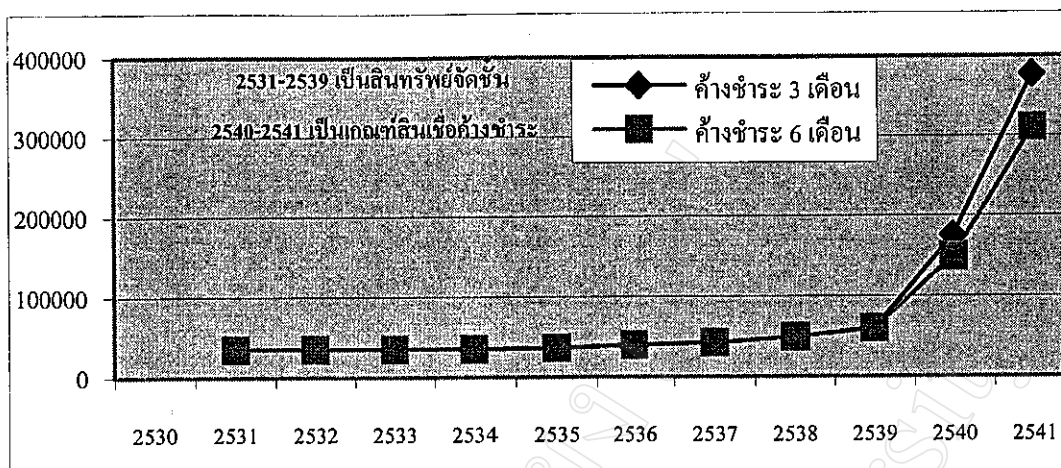
⁹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, หนังสือเวียนที่ ธปท.ง.(ว) 1236/2541 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2541.

กราฟที่ 5 แสดงหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ของทุกธนาคารเพิ่มขึ้นตามวิกฤติเศรษฐกิจและตามนิยามหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL)ที่เข้มงวดขึ้น¹⁰

เมื่อพิจารณาระดับตัวเลขสินทรัพย์จัดชั้นและเงินเชื่อค้างชำระของธนาคาร ตั้งแต่ปี 2530 ต่อเนื่องถึงปี 2541 จะเห็นว่าทรงตัวมาตลอด จนมีการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 2540 จากผลของวิกฤติเศรษฐกิจและการเปลี่ยนค่านิยามหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) การจัดชั้นหนี้และการกันสำรอง ดังกราฟรูปที่ 6

¹⁰ เรื่องเดียวกัน . หน้า 17.

กราฟที่ 6 แสดงจำนวนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ของธนาคารกรุงไทยเพิ่มขึ้นตามวิกฤติเศรษฐกิจและนิยามหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL)ที่เข้มงวดขึ้น¹¹

ความคืบหน้าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคารกรุงไทย

ปัญหาเรื่องหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) เป็นเรื่องที่ใหญ่สำหรับประเทศไทย แนวทางในการแก้ไขปัญหา หากพิจารณาจากตัวอย่างของประเทศอื่น ๆ ที่เคยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกับประเทศไทยจะพบว่า การแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ต้องได้รับความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งมักอยู่ในรูปการแยกหนี้เสียออกมาบริหารต่างหากในลักษณะการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ หรือ Asset Management Corporation (AMC) ในส่วนของธนาคารกรุงไทย เห็นความสำคัญของการมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อบริหารหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) โดยธนาคารได้จัดตั้งสายงานบริหารสินทรัพย์ (AMC) ขึ้นและได้รับอนุมัติจากทางการในแผนปรับปรุงโครงสร้างกิจการ เมื่อเดือน มีนาคม 2542 ซึ่งมีการจัดเตรียมกำลังคน เครื่องมืออุปกรณ์ แล้วเสร็จสำหรับดำเนินงานเบื้องต้นในเดือน มิถุนายน 2542 เพื่อบริหารหนี้ที่ค้างชำระเกิน 6 เดือนขึ้นไป โดยมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรมาตรฐานสำหรับฝึกอบรมเจ้าหน้าที่บริหารสินทรัพย์ขึ้นในเดือนมิถุนายน 2542 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการปรับปรุงหนี้ และขั้นตอนการทำงาน รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน และดำเนินการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน
2. จัดทำกระบวนการ แบบฟอร์ม ในการปฏิบัติงาน และนำไปใช้จริงตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2542 และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินการปรับปรุงคู่มือในการปฏิบัติงาน

¹¹ เรื่องเดียวกัน . หน้า 17.

หรือ Standard Operating Procedures (SOP) เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการและแบบฟอร์มใหม่ที่พัฒนาขึ้น

3. พัฒนาเครื่องมือในการตัดสินใจใช้วิธีการปรับปรุงหนี้ที่ธนาคารได้ประโยชน์ และเกิดมูลค่าสูงสุดแก่ธนาคารโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และได้เริ่มนำไปใช้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2542

4. พัฒนาและสร้างระบบงานติดตามและวัดผลการปฏิบัติงานองค์กร

5. ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) จากภายนอกมาเสริมในส่วนที่ไม่สามารถสรรหาจากภายนอกได้ เนื่องจากปัจจุบันจำนวนบุคลากรยังมีไม่เพียงพอ

ผลงานการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคาร

การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543 ธนาคารทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ จำนวน 36,847 ราย เป็นจำนวนหนี้ตามบัญชีก่อนปรับโครงสร้างหนี้ 143,040.87 ล้านบาท ได้รับชำระดอกเบี้ยและเงินต้น จำนวน 35,386.97 ล้านบาท ให้กู้เพิ่มจำนวน 5,617.46 ล้านบาท และขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ 6,131.36 ล้านบาท จากรายละเอียดลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543 มีดังนี้

วิธีการปรับโครงสร้างหนี้	จำนวนราย	หน่วย : ล้านบาท
		งบการเงินเฉพาะธนาคาร จำนวนหนี้ตามบัญชี ก่อนปรับโครงสร้างหนี้
การรับโอนสินทรัพย์	50	1,507.97
การแปลงหนี้เป็นทุน	11	181.78
การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการชำระหนี้	13,081	29,181.29
การปรับโครงสร้างหนี้ในหลายลักษณะ	<u>23,705</u>	<u>112,169.83</u>
	<u>36,847</u>	<u>143,040.87</u> ¹²

¹² รายงานคณะกรรมการและบุคคล ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543.

การรับโอนสินทรัพย์และหนี้สิน

เนื่องจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารที่รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ การเลิกกิจการของสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์อื่นๆ รัฐบาลได้เข้ามาดูแลกิจการเหล่านี้ โดยรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้บริหารแทนตามลำดับต่อไปนี้

1. การรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของ ธนาคารสยาม จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2530 ธนาคารได้รับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารสยาม จำกัด (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น บริษัททิพยสิน จำกัด) มาดำเนินการโดยมียอดหนี้สูงกว่าสินทรัพย์ จำนวน 7,371.60 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543 และ 2542 มียอดหนี้สินสูงกว่าสินทรัพย์จำนวน 2,576.86 ล้านบาท และ 2,661.86 ล้านบาท ตามลำดับ) ธนาคารจึงได้ตั้งธนาคารสยาม จำกัด (บริษัท ทิพยสิน จำกัด) ไว้เป็นลูกหนี้ สำหรับการดำเนินการดังกล่าวหากมีผลกระทบต่อฐานะของธนาคารทางการจะเข้ามาดูแลไม่ไห้ธนาคารต้องได้รับความเสียหายตามนโยบายของทางการที่วางไว้

2. การรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของ ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ธนาคารรับโอนหนี้สิน (ผู้ฝากและเจ้าหนี้) และสินทรัพย์ที่มีคุณภาพดีจากธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2541 ซึ่งได้รับโอนเงินฝากและหนี้สินอื่น จำนวน 24,260.25 ล้านบาท เงินให้สินเชื่อและลูกหนี้อื่น จำนวน 7,679.78 ล้านบาท โดยส่วนต่างธนาคารตั้งแต่นาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เป็นลูกหนี้ธนาคาร จำนวน 16,580.47 ล้านบาท คิดดอกเบี้ยในอัตราต้นทุนถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเงินฝากประจำ 3 เดือนของธนาคารที่คำนวณได้ในเดือนก่อนบวกร้อยละ 1 ต่อปี และต่อมาเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542 ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ได้ออกตัวสัญญาใช้เงินให้ธนาคารโดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเป็นผู้อ่าวัด สำหรับเงินฝากที่รับโอนมา จะได้รับการชดเชยอัตราดอกเบี้ยส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) และนอกจากนั้นหากการรับโอนกิจการสินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าวก่อให้เกิดภาระแก่ธนาคาร ทางการ(ธนาคารแห่งประเทศไทย / กระทรวงการคลัง / กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน) จะชดเชยคืนให้ธนาคารจนครบ

เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2542 ธนาคารได้โอนลูกหนี้ที่มีปัญหาคืนให้กับธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เป็นเงินจำนวน 444.40 ล้านบาท และต่อมาได้ปรับปรุงรายการเพิ่มอีกรวมเป็นยอดลูกหนี้ที่โอนคืนทั้งสิ้น 444.45 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2542 บริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพฯ พาณิชย จำกัด ได้ชำระเงินให้ธนาคาร จำนวน 333.15 ล้านบาท ซึ่งเป็น

การจ่ายชำระสูงไป จำนวน 31.80 ล้านบาท ยอดที่ถูกต้องคือจำนวน 301.35 ล้านบาท ส่วนต่างจำนวน 143.10 ล้านบาทหลังจากปรับปรุงรายการอื่น ๆ แล้ว

3. การรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของ ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2541 ธนาคารได้รับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) มาดำเนินการโดยมียอดรวมทั้งสิ้น จำนวนเงิน 284,532.01 ล้านบาท และหากเจ้าหนี้เงินฝากหรือเจ้าหนี้อื่น ที่ธนาคารรับโอนมีอัตราดอกเบี้ยหรือต้นทุนเงินลงทุนอื่นสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยและต้นทุนเงินลงทุนอื่น ที่ธนาคารพึงจ่าย ธนาคารจะได้รับการชดเชยส่วนต่างดังกล่าวและนอกจากนี้หากการรับโอนกิจการ สินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าวก่อให้เกิดภาระแก่ธนาคารหรือทำให้ธนาคารขาดผลประโยชน์อันพึงได้ ทางราชการ(ธนาคารแห่งประเทศไทย / กระทรวงการคลัง / กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน) จะชดเชยคืนให้ธนาคารจนครบ

ธนาคารได้ดำเนินการรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ทั้งสิ้น 284,532.01 ล้านบาท เสร็จสิ้นแล้ว สำหรับลูกหนี้ด้อยคุณภาพที่รับโอนมาจากธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2543 โดยให้จัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์เพื่อดูแลหนี้ด้อยคุณภาพ

4. โครงการรับแลกเปลี่ยนบัตรเงินฝากของสถาบันการเงิน 42 แห่ง เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2540 รัฐบาลได้มีคำสั่งระงับการดำเนินกิจการชั่วคราวเพื่อแก้ไขฐานะการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 42 บริษัท โดยจะดูแลเงินฝากและเจ้าหนี้ที่สุจริต และให้สิทธิแก่ผู้ถือตั๋วที่จะเลือกต่อตั๋วที่บริษัทเดิมหรือเลือกที่จะเปลี่ยนเป็นบัตรเงินฝากที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้ ธนาคารได้เข้าร่วมโครงการรับแลกเปลี่ยนตัวเงินและบัตรเงินฝากของบริษัทดังกล่าวเป็นบัตรเงินฝากของธนาคารซึ่งมีกำหนดเวลาจ่ายคืน 6 เดือน 3 ปี หรือ 5 ปี และจ่ายดอกเบี้ยตามอัตราที่ธนาคารกำหนดโดยการดำเนินการตามโครงการนี้ ธนาคารกระทำแทนกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินจึงไม่ต้องรับภาระใด ๆ

การดำเนินการตามโครงการดังกล่าวเพียงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2544 มีผู้ฝากเงินที่เปลี่ยนบัตรเงินฝาก 43,178 ราย รวมเป็นเงิน 137,537.81 ล้านบาท และจ่ายคืนเมื่อครบกำหนด 6 เดือนแล้ว จำนวน 39,215 ราย รวมเป็นเงินจำนวน 43,406.25 ล้านบาท ส่วนเจ้าหนี้อื่นขอเปลี่ยนตัวเป็นบัตรเงินฝาก จำนวน 954 ราย รวมเป็นเงินจำนวน 68,555.01 ล้านบาท และจ่ายคืนเมื่อครบกำหนดแล้ว จำนวน 9 ราย เป็นเงินจำนวน 3.43 ล้านบาท

5. การโอนลูกหนี้ด้วยคุณภาพให้กับบริษัท บริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ด้วยคุณภาพของธนาคาร โดยให้มีการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์เพื่อบริหารหนี้ด้วยคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดในการจัดตั้ง ดังนี้

5.1 การจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ มีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน ถือหุ้นร้อยละ 100 โดยมีเงินกองทุนในบริษัทบริหารสินทรัพย์ 25 ล้านบาท ตามกฎกระทรวง (พ.ศ.2541) ออกตามความในพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.2541

5.2 ลูกหนี้ด้วยคุณภาพที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ ได้แก่ ลูกหนี้ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งรวมถึงลูกหนี้ที่รับโอนมาจากธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ที่มีหนี้ค้างชำระเกิน 12 เดือน เป็นมูลค่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของยอดหนี้ค้างรวมของลูกหนี้แต่ละราย ซึ่งรวมถึงลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามกฎหมาย แต่ไม่รวมลูกหนี้รายย่อยที่มียอดคงค้างไม่เกิน 5 ล้านบาท ทั้งนี้การโอนลูกหนี้ด้วยคุณภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และลูกหนี้ที่รับโอนมาจากธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ ให้ใช้เกณฑ์เดียวกัน เนื่องจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้บริหารจัดการลูกหนี้ของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) มาอย่างต่อเนื่องเสมือนกับเป็นลูกหนี้ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เอง

5.3 ราคาที่บริษัทบริหารสินทรัพย์รับซื้อลูกหนี้ด้วยคุณภาพ จากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีหลักการดังนี้

5.3.1 ลูกหนี้ด้วยคุณภาพที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) รับโอนมาจากธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ให้หักสำรองที่มีอยู่ 43,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นสำรองในธนาคาร มหานคร จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ควรวรมกิจการ (1 พฤศจิกายน 2542) หักด้วยการด้อยค่าของสินทรัพย์ของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) บางรายการออกจากยอดหนี้คงค้าง ทั้งนี้เนื่องจากธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) รับโอนลูกหนี้ด้วยคุณภาพมาจากธนาคาร มหานคร จำกัด (มหาชน) ตามนโยบายของรัฐบาล และได้มีการกำหนดหลักการไว้ตั้งแต่แรกว่าจะมีการชดเชยความเสียหายที่เกิดจาก ลูกหนี้ของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ให้แก่ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)

5.3.2 ลูกหนี้ด้วยคุณภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ให้กันสำรองครบร้อยละ 100 ตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้วหักออกจากยอดคงค้าง และโอนสำรองจำนวน 108,000 ล้านบาท กลับเป็นรายได้เพื่อล้างผลขาดทุนสะสม เพื่อให้มีผลขาดทุนสะสมอยู่ในระดับต่ำ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจำหน่ายหุ้นของธนาคารกรุงไทย จำกัด

(มหาชน) ออกไปในอนาคต ซึ่งควรจะทำให้ทางการได้รับผลตอบแทนจากราคาหุ้นที่เพิ่มขึ้นในอนาคตอีกด้วย วิธีการนี้เป็นวิธีการที่คล้ายกับที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ใช้ในการคัดเลือกผู้ร่วมลงทุนในธนาคารพาณิชย์ที่ทางการเข้าแทรกแซง

5.3.3 เพื่อไม่ให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ต้องรับภาระเพิ่มขึ้นจากการลดลงของสำรองของลูกหนี้ด้วยคุณภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในส่วนที่จะโอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ และไม่ให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีเงินทุนเกินความจำเป็นจึงจะให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) คืนทุนให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เท่ากับสำรองที่กลับเป็นรายได้ทั้งหมด จำนวน 108,000 ล้านบาท ดังนั้นเมื่อหักกลับกันแล้วบริษัทบริหารสินทรัพย์จะไม่ต้องออกตัวสัญญาใช้เงินซื้อลูกหนี้ในราคาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีไม่มีการกลับสำรอง

5.3.4 บริษัทบริหารสินทรัพย์จะออกตัวสัญญาใช้เงิน โดยมีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน อวัลให้แก่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อซื้อลูกหนี้ด้วยคุณภาพ ตัวสัญญาใช้เงินนี้จะจ่ายดอกเบี้ยทุก 6 เดือน ในอัตราเท่ากับต้นทุนเงินฝากเฉลี่ยของธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) และให้ครอบคลุมถึงต้นทุนที่เกิดจากการนำส่งเงินให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน และค่าภาษีธุรกิจเฉพาะด้วย โดยตัวสัญญาใช้เงินจะมีอายุไม่เกิน 5 ปี แต่บริษัทบริหารสินทรัพย์มีสิทธิที่จะทยอยชำระได้ เพื่อให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน มีความ ยืดหยุ่นในการบริหารกระแสเงินสดเพิ่มขึ้น

5.3.4 เมื่อโอนลูกหนี้ด้วยคุณภาพให้บริษัทบริหารสินทรัพย์แล้ว ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะมีอัตราลูกหนี้ด้วยคุณภาพต่อสินเชื่รวมลดลง และหลังจากโอนสำรอง 108,000 ล้านบาท กลับเป็นรายได้และคืนทุน จำนวน 108,000 ล้านบาท ให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน แล้วธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะมีอัตราเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยงในสัดส่วน ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดและจะเพียงพอต่อการขยายธุรกิจ

5.3.5 การคืนทุนจำนวน 108,000 ล้านบาท จะทำให้สัดส่วนการถือหุ้นของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ในธนาคารกรุงไทยฯ ลดลงจากร้อยละ 93.5 เป็นร้อยละ 87.2 จึงเป็นควรให้ธนาคารกรุงไทยฯ ออกใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น (Warrant) ให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เพื่อให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน มีสิทธิซื้อหุ้นเพิ่มทุนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้ในราคาที่ตราไว้ (10 บาท) จำนวน 10,800 ล้านหุ้น เป็นมูลค่า 108,000 ล้านบาท เท่ากับจำนวนที่มีการคืนทุน ซึ่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน จะใช้สิทธิซื้อหุ้นธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เมื่อใดก็

ได้ภายในช่วงเวลา 10 ปี ทั้งนี้เพื่อให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน มีโอกาสได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการแก้ไขปรับปรุงฐานะและการบริหารจัดการที่ดีขึ้นของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

5.3.6 ในกรณีที่ลูกหนี้ที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์มีศักยภาพ ในการดำเนินกิจการ และต้องการสินเชื่อเพิ่มเติมในการดำเนินธุรกิจ บริษัทบริหารสินทรัพย์จะเป็น ผู้ค้ำประกันให้กับลูกหนี้ในการขอสินเชื่อจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

วันที่ 21 กันยายน 2543 ธนาคารได้โอนขายสินทรัพย์ด้วยคุณภาพตามเกณฑ์ที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2543 และค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญเสียให้กับ บริษัท บริหารสินทรัพย์ จำกัด (บปส.สุขุมวิท) จำนวน 519,378.17 ล้านบาท และ 198,126.15 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งได้รับชำระเป็นค้ำสัญญาใช้เงินมีอายุ 5 ปี ที่อวัลโดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน จำนวน 321,252.02 ล้านบาท ราคาที่โอนดังกล่าวธนาคารหรือบริษัท บริหารสินทรัพย์ จำกัด (บปส.สุขุมวิท) มีสิทธิปรับปรุงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามเงื่อนไขในสัญญา เช่น ข้อมูลสินทรัพย์ที่ส่งมอบไม่ถูกต้อง สินทรัพย์ไม่เข้าเกณฑ์ตาม พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ หรือกรณีอื่นตามที่ตกลงเป็นรายกรณี เป็นต้น โดยกำหนดแจ้งใช้สิทธิปรับปรุง 3 ครั้ง ครั้งที่ 3 สิ้นสุดวันที่ 15 พฤษภาคม 2544 เว้นแต่ทั้งสองฝ่ายจะตกลงขยายระยะเวลาออกไป และ หลังการปรับปรุงราคาครั้งที่ 3 ธนาคารและบริษัท บริหารสินทรัพย์ จำกัด (บปส.สุขุมวิท) จะทำ ความตกลงปรับปรุงราคาโอนสินทรัพย์ได้อีกเป็นครั้งคราว รวมทั้งธนาคารยังมีความรับผิดชอบใช้ ตามเหตุที่กำหนดไว้ในสัญญา สำหรับค่าใช้จ่ายที่ บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท ได้ชดใช้ให้กับ บุคคลใดๆ หรือได้รับความเสียหาย และ ณ วันที่ 21 กันยายน 2543 ธนาคารได้รับตัวเงินจาก บริษัท บริหารสินทรัพย์ จำกัด (บปส.สุขุมวิท) ซึ่งอวัลโดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟู จำนวน 108,000 ล้านบาท เพื่อชดเชยค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญเสียที่โอนกลับคืนเป็นรายได้ และตัวเงินดังกล่าวได้นำไป ชำระคืนทุนให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินในจำนวนเดียวกัน เพียงวันที่ 31 ธันวาคม 2543 มียอด ลูกหนี้ที่โอนคืนมา 9,675.77 ล้านบาท

แนวทางการแก้ไขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ในอนาคต

ธนาคารมีการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMC) ขึ้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL) ของธนาคารกรุงไทยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบกับแนวทางดังกล่าว เพื่อแยกหนี้ที่มีปัญหาออกมาบริหารเอง

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบสินเชื่อใหม่โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์สินเชื่อ เพื่อให้กระบวนการวิเคราะห์สินเชื่อมีมาตรฐานมากขึ้น ในด้านการติดตามหนี้มีการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถเตือนให้ทราบถึงความเสี่ยงของลูกหนี้ก่อนที่หนี้จะเสีย ประกอบกับมีการพัฒนาความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่สินเชื่อ ในการจัดระบบสินเชื่อธนาคารเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานสากล